

Επαναστατική Οργάνωση – Ενιαίο Μέτωπο. Αναστοχασμοί.

Του Αλέξη Λιοσάτου

Ιστορία

Το ζήτημα της σχέσης ανάμεσα στην οργανωμένη πολιτική Αριστερά και στο κίνημα αντίστασης ήταν πάντα ένα από τα κεντρικά προβλήματα θεωρίας, πολιτικής, οργάνωσης του κινήματος. Ένας από τους βασικούς λόγους είναι ότι το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να απαντηθεί διαχρονικά παρά μόνο στις βασικές αρχές του, ότι πάντα χρειάζεται μια συγκεκριμενοποίηση, που μπορεί να ενέχει σοβαρά πολιτικά λάθη.

Στα τέλη του 19ου αιώνα, μετά τις πρώτες απόπειρες εργατικών επαναστάσεων της περιόδου της Κομμούνας, δόθηκε η πρώτη ολοκληρωμένη απάντηση στο ζήτημα του κόμματος, με την ίδρυση των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και της Β' Διεθνούς. Τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα ορίστηκαν ως “κόμματα μαζών”. Στο εσωτερικό τους επιχειρούσαν να περιλάβουν το σύνολο της εργατικής τάξης και όλων των δραστηριοτήτων της: από την κοινοβουλευτική ομάδα και τα συνδικάτα ως τους αθλητικούς συλλόγους.

Αυτοί οι γιγάντιοι οργανισμοί, με κορυφαίο παράδειγμα το γερμανικό SPD, πολύ σύντομα αποδείχτηκε ότι είχαν μια ισχυρή ροπή προς την οργάνωση της εργατικής αντίστασης μέσα στα όρια που έβαζε ο καπιταλισμός, προς το μεταρρυθμισμό-ρεφορμισμό. Ήταν ζήτημα χρόνου αυτό να αποκρυσταλλωθεί και θεωρητικά, με τις ιδεολογικές και πολιτικές μετατοπίσεις από την παράδοση του Μαρξ και του Ένγκελς. Αυτή η απομάκρυνση προέκυψε μεταξύ άλλων και από την επιλογή στο χαρακτήρα του κόμματος. Το σύνολο της εργατικής τάξης μέσα στον καπιταλισμό υπάρχει ως κυριαρχούμενη τάξη, που σε πολλά επίπεδα (και σε μεγάλα

χρονικά διαστήματα) αποδέχεται τις κυρίαρχες ιδέες. Η επαναστατική συνείδηση σε μη επαναστατικές συνθήκες περιορίζεται σε μικρά τμήματα της εργατικής τάξης, στην «πρωτοπορία» της.

Η εξέλιξη των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων σε ρεφορμιστικά κόμματα (που τόσο τραγικά επιβεβαιώθηκε με την προδοσία της Β' Διεθνούς το 1914) δεν έγινε ομαλά, χωρίς εσωτερική μάχη. Κορυφαία σ' αυτή την αντιπαράθεση ήταν η Ρόζα Λούξεμπουργκ. Η Ρόζα υπεράσπισε τον μαρξισμό στο ζήτημα της στρατηγικής της επανάστασης. Όμως, στο ζήτημα του κόμματος ανέθεσε την απάντηση –σε ό,τι αφορά τη ροπή των κομματικών ηγεσιών προς το ρεφορμισμό- στην αυθόρμητη κίνηση των εργατικών μαζών. Δεν είναι τυχαίο ότι η Ρόζα έμεινε μέσα στο SPD σχεδόν μέχρι το τέλος, ότι επιχείρησε να δημιουργήσει μια ανεξάρτητη επαναστατική οργάνωση πολύ αργά (όταν η επανάσταση είχε ήδη ξεσπάσει), κάτι που πλήρωσε με τη ζωή της, αλλά, δυστυχώς, και με την ήττα της επανάστασης στη Γερμανία.

Η απάντηση του Λένιν υπήρξε διαφορετική, συγκροτώντας σε μεγάλο βαθμό τη μαρξιστική θεωρία για το κόμμα. Δύο είναι τα βασικά της στοιχεία:

1. Το αναγκαίο κόμμα ορίζεται ως “κόμμα στελεχών”, ως κόμμα της εργατικής πρωτοπορίας, σε ρήξη με την παράδοση της σοσιαλδημοκρατίας.
2. Το επαναστατικό κόμμα είναι “κόμμα δημοκρατικού συγκεντρωτισμού”, κόμμα πολιτικής δράσης, που επιχειρεί συστηματικά να “ανεβάσει” το σύνολο της τάξης στο πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο της πρωτοπορίας της. Η απόλυτη εσωτερική δημοκρατία είναι το απαραίτητο στοιχείο για να συγκεντρώνονται οι επαναστατικές πρωτοπορίες μέσα στο κόμμα και να προσανατολίζονται πολιτικά. Ο συγκεντρωτισμός (η πειθαρχία της μειοψηφίας **μόνο σε μια συγκεκριμένη δράση**) είναι το απαραίτητο στοιχείο για να δρα το κόμμα μέσα στην τάξη ως “έμβολο” προς την επανάσταση.

Στη θεωρία και στη δράση του Λένιν ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός δεν αποτελεί οργανωτική φόρμουλα (στην ιστορία των μπολσεβίκων υπάρχουν τα πιο διαφορετικά οργανωτικά σχήματα), αλλά θεωρητική άποψη για τη σχέση κόμματος και τάξης. Η παράδοση αυτή είναι από τις πιο συκοφαντημένες από τη σταλινική κληρονομιά. Το κόμμα του Λένιν δεν είχε τίποτα κοινό με τις απόψεις για “μονολιθικότητα”: στο εσωτερικό του υπήρχε έντονη συζήτηση, δημόσιες διαφορές και συγκρούσεις, δημιουργία τάσεων με δημόσια διαφοροποίηση στα πιο μεγάλα ζητήματα. Η άποψη του Λένιν είναι εχθρική απέναντι σε όλες τις ιδέες υποκατάστασης της τάξης από το κόμμα: Προτείνει μια μορφή οργάνωσης προσανατολισμένη στο στρατηγικό στόχο της επανάστασης, ικανή να δρα μέσα στο κίνημα συστηματικά προς αυτή την κατεύθυνση και ικανή **να μεταβάλλεται μέσα από τη σχέση με την εργατική τάξη**. Άλλωστε, ακόμα και στο ζήτημα του χαρακτήρα και της στρατηγικής της επανάστασης στη Ρωσία οι μπολσεβίκοι “διδάχτηκαν” από το εργατικό κίνημα και προσάρμοσαν τις απόψεις τους στην κίνησή του.

Ιστορικά, το κόμμα “τύπου Λένιν” ήταν και παραμένει το μοναδικό μοντέλο που κατάφερε να οδηγήσει -πρόσκαιρα βεβαίως- στην ανατροπή του καπιταλισμού και στο πρώτο (και μοναδικό μέχρι σήμερα) παράδειγμα εργατικού κράτους.

Η άποψη του Λένιν για το επαναστατικό κόμμα άνοιξε το δρόμο για να απαντηθεί σωστά και το ζήτημα της σχέσης των επαναστατών με τα άλλα πολιτικά ρεύματα (ρεφορμιστικά, κεντριστικά κ.λπ.) που αναπτύσσονται μέσα στο εργατικό κίνημα. Στα 4 πρώτα συνέδρια της 3ης Διεθνούς κεντρικό ζήτημα αποτελούσε η συζήτηση για το ενιαίο μέτωπο. Με βασικούς εισηγητές τον Λένιν και τον Τρότσκι, το επαναστατικό κομμουνιστικό κίνημα αποδεχόταν την **πρόκληση της ενότητας στη δράση** (δηλαδή την ενότητα στην άμυνα-αντίσταση απέναντι στην καπιταλιστική επίθεση) **με τα πιο διαφορετικά ρεύματα της πολιτικής Αριστεράς**. Ταυτόχρονα όμως, παράλληλα με την ενότητα στη δράση, δεν υποχωρούσε ούτε βήμα από την ιδεολογική και πολιτική αντιπαράθεση με το ρεφορμισμό, με στόχο την αλλαγή

των συσχετισμών μέσα στην Αριστερά υπέρ του επαναστατικού ρεύματος. Ενιαίο Μέτωπο για τους «κλασικούς» δεν σήμαινε πολιτική, εκλογική, ιδεολογική ή οργανωτική ενότητα, αντίθετα σήμαινε «βαδίζουμε χωριστά-χτυπάμε μαζί». Αυτή η παράδοση διακόπηκε βίαια από το σταλινισμό, είτε με τις υπερ-σεχταριστικές θεωρίες της “3ης περιόδου” (που οδήγησαν στην παράλυση της εργατικής τάξης το 1929-32 και στην ήττα από τους ναζί στη Γερμανία) είτε από τη δεξιά στροφή των “λαϊκών μετώπων”, που οδήγησε στην υποταγή των ΚΚ στις αστικοδημοκρατικές στρατηγικές και στην οριστική μετατροπή τους σε ρεφορμιστικά κόμματα ταξικής συνεργασίας.

Ενιαίο μέτωπο και κόμμα μετά το 1990 (κρίση ρεφορμισμού, δεξιά μετατόπιση σοσιαλδημοκρατίας, σταδιακή άνοδος εργατικών-κοινωνικών αγώνων)

Οι αναφορές στην επαναστατική παράδοση μας εξοπλίζουν με ιδέες, αλλά δεν μας λύνουν το πρόβλημα των απαντήσεων, που θα πρέπει να προέλθουν και από τη “συγκεκριμένη ανάλυση των συγκεκριμένων συνθηκών”. Στις δεκαετίες του ’80 και του ’90 η κρίση των ΚΚ και η δεξιά μετατόπιση της σοσιαλδημοκρατίας δημιούργησαν ένα τεράστιο πολιτικό και οργανωτικό κενό στον χώρο της Αριστεράς. Αυτό σήμαινε ότι έπεσαν οι “υγειονομικές ζώνες” που οι ρεφορμιστές έχτιζαν ενάντια στην επαναστατική Αριστερά, αλλά σήμαινε επίσης ότι σε πολλές χώρες είχε διακοπεί η σχέση μεταξύ των εργατικών και νεολαιίστικων πρωτοποριών με τον μαρξισμό, την επαναστατική προοπτική, την “κουλτούρα” της οργανωμένης ζωής και αντίστασης που είχαν χτίσει οι προηγούμενοι αγώνες (κυρίως του ’60 και του ’70). Η κατάσταση αυτή συνέπεσε με το πέρασμα του καπιταλισμού στη “σκληρή” φάση του (νεοφιλελευθερισμός, ανατροπή κοινωνικών κατακτήσεων δεκαετιών), όπου δηλωνόταν καθαρά ότι οι κυρίαρχες τάξεις δεν αποδέχονται μεταρρυθμίσεις. Η κίνηση δεξιά του συστήματος περιόριζε εξαιρετικά τα περιθώρια αναγέννησης των «παραδοσιακών» ρεφορμιστικών κομμάτων, που δεν μπορούσαν να καλύψουν το κενό στην Αριστερά από μόνα τους. Αυτές οι

συνθήκες επέτρεψαν τη δημιουργία νέων «πλατιών κομμάτων», από τμήματα του ρεφορμισμού σε συνεργασία με αγωνιστές-τριες και μικρές οργανώσεις της ριζοσπαστικής και αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Ο ρεφορμισμός αφορούσε είτε τμήματα του «παραδοσιακού» ρεφορμισμού που «έστριβαν» αριστερά για να εξασφαλίσουν κοινοβουλευτική επιβίωση (πχ ΣΥΝασπισμός), είτε έναν ρεφορμισμό νέου τύπου, αρχικά μη οργανωμένο, που αναδύθηκε μέσα από το κίνημα και οργανώθηκε στη συνέχεια (πχ Podemos), είτε άλλα τμήματα του οργανωμένου ρεφορμισμού που φυτοζωούσαν για δεκαετίες και ξαφνικά έδειξαν να αναγεννώνται από τις στάχτες τους (πχ DSA, ΗΠΑ) κλπ. Τέτοια εγχειρήματα συγκροτήθηκαν σε Ευρώπη, ΗΠΑ και Λατινική Αμερική και λειτούργησαν δελεαστικά για πειραματισμούς σε αρκετές οργανώσεις της επαναστατικής Αριστεράς (οργανώσεις της IST, της 4^{ης} Διεθνούς, της CWI, οι ISO-ΔΕΑ κλπ). Τέτοιες οργανώσεις συμμετείχαν για χρόνια σε «πλατιά» κόμματα επικαλούμενες το Ενιαίο Μέτωπο, την κοινή δράση και την ανάγκη συσσώρευσης δυνάμεων απέναντι στην κλιμακούμενη επιθετικότητα των αρχουσών τάξεων, τα «πλατιά ακροατήρια» και τη δυνατότητα της επαναστατικής Αριστεράς να δεθεί μαζί τους και ούτω καθεξής. Σήμερα μπορεί να γίνει ένας πρώτος απολογισμός, και σίγουρα δεν είναι θετικός.

Μερικές δεκαετίες μετά την αναγέννηση των επαναστατικών οργανώσεων που ακολούθησαν το επαναστατικό 1968, μετά τη νεοφιλελεύθερη λαίλαπα, μετά την κατάρρευση του κρατικού καπιταλισμού και την κρίση του ιστορικού ρεφορμισμού, καμιά από τις οργανώσεις της επαναστατικής Αριστεράς διεθνώς δεν μπόρεσε να έχει μια εκρηκτική ανάπτυξη (τουλάχιστον στον δυτικό κόσμο), καμιά οργάνωση δεν κατάφερε να λύσει το πρόβλημα με την ανάδειξή της σε μαζικό επαναστατικό κόμμα. Αυτό ήταν εν μέρει αντικειμενικό: για να ξεπεραστούν οι ιδεολογικές ήττες του '80 και του '90 σίγουρα θα χρειαζόταν χρόνος ή οι μαζικές εμπειρίες κάποιων μεγάλων επαναστατικών γεγονότων. Ωστόσο έχει να κάνει με τα συνεχή λάθη, μικρά ή μεγάλα, «αριστερά» ή «δεξιά» της επαναστατικής Αριστεράς. Δεν είναι τυχαίο ότι την μερική ανάπτυξη αρκετών επαναστατικών

οργανώσεων ακολούθησε σοβαρότερη κρίση τους, ότι ο απολογισμός για κάθε οργάνωση ξεχωριστά (τουλάχιστον στη συντριπτική τους πλειοψηφία) και συνολικά για την επαναστατική Αριστερά είναι από πενιχρός μέχρι αρνητικός.

Ένα σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει από την εμπειρία των τελευταίων χρόνων διεθνώς, είναι ότι ο ρεφορμισμός έχει την ικανότητα να επιβιώνει, να αναπαράγεται, να αλλάζει μορφές και σε κάθε περίπτωση να διαιωνίζει την κυριαρχία του μέσα στην οργανωμένη κι ανοργάνωτη, αγωνιζόμενη και μη εργατική τάξη. Αυτή η δυνατότητα του ρεφορμισμού υποτιμήθηκε μαζικά από τις εκτιμήσεις της επαναστατικής Αριστεράς που ενεπλάκη σε τέτοιου είδους εγχειρήματα, στο όνομα του γενικού-ιστορικού όρου «κρίση του ρεφορμισμού». Η κυριαρχία και η αναπαραγωγή του ρεφορμισμού εν μέρει είναι «αντικειμενικά» αναπόφευκτες, έχουν να κάνουν με την αποσάθρωση των οργανώσεων της εργατικής τάξης, την απουσία μεγάλων εργατικών αγώνων κι επαναστατικών εκρήξεων, την κυριαρχία των εμπειριών ήττας επί δεκαετίες για την εργατική τάξη, το γεγονός ότι ακόμα και οι λιγοστές εργατικές-κινηματικές νίκες είχαν συνήθως αποτρεπτικό-αναβλητικό των επιθέσεων χαρακτήρα και δεν αποτελούσαν νίκες που επιφέρουν τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των λαϊκών μαζών. Επιπλέον η αποσάθρωση των παραδοσιακών πολιτικών «εργαλείων» της τάξης έδωσε και δίνει τη θέση της σε όλο και πιο αδύναμα υποκατάστατα: για παράδειγμα η παραδοσιακή σοσιαλδημοκρατία (πχ ΠΑΣΟΚ) με τις βαθιές ρίζες της στα συνδικάτα και τις κάποτε μαζικές και μαχητικές οργανώσεις βάσης έδωσε τη θέση της στον ΣΥΡΙΖΑ (κυρίως μικροαστικής σύνθεσης, με ανενεργές και άμαζες οργανώσεις βάσης). Οι απανωτές ήττες βάρυναν πάνω ακόμα και στον κόσμο της Αριστεράς, που έπαψε πλέον να πιστεύει στη δύναμη των απεργιών, των διαδηλώσεων, των καταλήψεων, ενώ ενίσχυσαν τις λογικές εκλογικής «ανάθεσης» και κυβερνητισμού. Ωστόσο η δυνατότητα του ρεφορμισμού να επιβιώνει έχει και μια «υποκειμενική διάσταση»: τα συνεχή λάθη, μικρά ή μεγάλα, «αριστερά» ή «δεξιά» της επαναστατικής Αριστεράς. Αυτά είναι που ενίσχυσαν κι άλλο την κυριαρχία του ρεφορμισμού, απέτυχαν

να «αλλάξουν τους συσχετισμούς», οδήγησαν περαιτέρω στην απαξίωση των επαναστατικών ιδεών και οργανώσεων και ανατροφοδότησαν τον φαύλο κύκλο απογοήτευσης/ήττας.

Οι στρεβλώσεις του Ενιαίου Μετώπου, το «πλατύ κόμμα» και η σημερινή κρίση της διεθνούς επαναστατικής Αριστεράς

Σε μεγάλο βαθμό τα «δεξιά» λάθη αφορούν τις λογικές «ανασύνθεσης» και «πλατιού κόμματος». Μέχρι στιγμής, όπου δοκιμάστηκε για χρόνια το «πλατύ κόμμα» (κι έχει δοκιμαστεί αρκετές φορές τα τελευταία 30 χρόνια) επέδειξε τόσο την χρεοκοπία (αργά ή γρήγορα) του ίδιου αυτού του «νέου» αριστερού «εργαλείου» (καθώς αποδείχθηκε πιο καταστροφικό, πιο δεξιόστροφο, πιο εύκολα τιθασεύσιμο ακόμα και από τα «παλιά» ρεφορμιστικά κόμματα οδηγώντας σε μαζική απογοήτευση και απαξίωση της Αριστεράς) όσο και την πλήρη αποτυχία και ήττα των οργανώσεων της επαναστατικής Αριστεράς που ενεπλάκη σε αυτά τα εγχειρήματα (που κατέληξε αποδυναμωμένη πολιτικά και οργανωτικά με ενισχυμένο τον ρεφορμιστή «σύμμαχο», δεξιά μετατοπισμένη και απαξιωμένη, συνένοχη με τον ρεφορισμό).

Τη δεκατία του '90 και του '2000 οι επαναστάτες αντιμετώπιζαν ένα περιβάλλον με πολύ μικρούς "πυρήνες" με τις ιδέες, την τακτική και την οργανωτικότητα των επαναστατών και πολλούς «ανένταχτους» αγωνιστές-τριες με όρεξη για δράση αλλά και πολλά κενά τόσο στις ιδέες όσο και στη συστηματικότητα της πολιτικής δράσης. Το κενό στα αριστερά της σοσιαλδημοκρατίας και τις αδυναμίες της ρεφορμιστικής Αριστεράς έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι επαναστατικές οργανώσεις με ένα δίπολο: α) διαρκείς προσπάθειες και απευθύνσεις για ενιαίο μέτωπο δράσης με τους ρεφορμιστές σε συγκεκριμένες μάχες απέναντι στον καπιταλισμό, για να «μετρηθούν» στην πράξη στα μάτια των ανένταχτων αγωνιστών και να αποδείξουν ότι είναι πιο αποτελεσματικοί στην οργάνωση της αντίστασης και β) επιμονή στην προσπάθεια οικοδόμησης επαναστατικής οργάνωσης (με προοπτική τη συγκρότηση επαναστατικού κόμματος). Για

παράδειγμα αυτόν τον προσανατολισμό υιοθέτησαν στην Ελλάδα οι δυνάμεις εντός του ΣΕΚ (από τις βασικές συνιστώσες της ΙΣΤ, με μεγάλη ανάπτυξη τη δεκαετία του '90) που αργότερα (2001) αποσχίστηκαν και δημιούργησαν τη ΔΕΑ.

Αντίθετα, ωστόσο, στο ίδιο διάστημα καλλιεργήθηκε από αρκετές οργανώσεις σε μεγάλο βαθμό η ιδέα να “παρακαμφθεί” αυτή η διπλή μακροπρόθεσμη προσπάθεια. Ήταν η άποψη για τη δυνατότητα οικοδόμησης ενός “πλατιού αντικαπιταλιστικού κόμματος της Αριστεράς”, που θα ξεπερνούσε τα στρατηγικά διλήμματα στη βάση μιας πολιτικής ενότητας και θα συγκέντρωνε στις γραμμές του την πλειοψηφία των αγωνιστών του κινήματος, πέρα από τη διάκριση ρεφορμιστικής – επαναστατικής αριστεράς. Η μορφή «πλατύ κόμμα» εκπροσωπήθηκε κυρίως στη δεξιά εκδοχή του, ως πλατιά κόμματα με τους ρεφορμιστές, ενώ είδαμε σε μερικές περιπτώσεις και (προσπάθειες για) την αριστερή εκδοχή του ως πλατύ μέτωπο της επαναστατικής κι αντικαπιταλιστικής Αριστεράς.

Τα βασικά παραδείγματα της πρώτης εκδοχής ήταν το Εργατικό Κόμμα (ΡΤ) του Λούλα στη Βραζιλία και Κομμουνιστική Επανάσταση (ΡΡΚ) στην Ιταλία. Στη Βραζιλία η κυβέρνηση Λούλα αποδείχθηκε μια τυπική σοσιαλδημοκρατική-νεοφιλελεύθερη κυβέρνηση, ενώ η Κομμουνιστική Επανάσταση έστριψε προς τα δεξιά, αυτοδιαλυόμενη μέσα στον σοσιαλφιλελεύθερο συνασπισμό της “Ελίας”. Και στις δυο περιπτώσεις οι επαναστατικές οργανώσεις που συμμετείχαν σε αυτά τα «πλατιά κόμματα» οδηγήθηκαν στην κρίση και τη συρρίκνωση. Το λάθος τους ήταν ότι σύρθηκαν πίσω από λογικές «ανασύνθεσης» μεταξύ ρεφορμισμού κι επανάστασης, με την λανθασμένη εκτίμηση ότι το «κίνημα» και η αριστερόστροφη ριζοσπαστικοποίηση θα προσανατολίσουν τον κόσμο στους επαναστάτες (εντός των πλατιών κομμάτων), θα διατηρούν επ’ αόριστον -μέσω της πίεσης από την κομματική βάση- τις ρεφορμιστικές ηγεσίες σε αριστερή κατεύθυνση και θα συμβάλλουν στην οικοδόμηση ενός μαζικού ενδιάμεσου «αντικαπιταλιστικού κόμματος» ή/και μιας «μαζικής επαναστατικής πτέρυγας» που θα μπορούσε να παίξει ρόλο στην οικοδόμηση του επαναστατικού

κόμματος.

Ωστόσο το κίνημα και η αριστερόστροφη ριζοσπαστικοποίηση ούτε διατηρούνται για πάντα ούτε αρκούν για να μετατραπούν οι αγωνιστές-στρίες «αυθόρμητα» σε επαναστάτες-τριες, κι αυτό αποδείχθηκε ξανά και ξανά, κάνοντας την ιστορία να επαναλαμβάνεται πότε σαν τραγωδία και πότε σαν φάρσα. Αυτό πολύ περισσότερο ισχύει για τους ρεφορμιστές ηγέτες και τις οργανώσεις-κόμματά τους: η άποψή τους είναι η ταξική συνεργασία και το όριο δράσης τους αυτό που τους επιβάλλει ο καπιταλισμός. Όσο «αριστερά» και αν πάνε οι ρεφορμιστικές δυνάμεις 1) το κάνουν χωρίς να πιστεύουν πραγματικά σε δυνατότητες βελτίωσης από τα κάτω, αφού πιστεύουν ότι πρώτα πρέπει να κατακτήσουν την –αστική- κυβέρνηση και μετά να αρχίσει η ‘αριστερή’ διαχείριση, 2) Κάποια στιγμή θα στρίψουν δεξιά μόλις τους τραβήξει το αυτί το σύστημα. 3) Όταν «στρίβουν» αριστερά με μόνο στόχο την αφομοίωση των αριστερών πιέσεων, την ενσωμάτωση (κι εκλογική εγκόλπωση) των ενδεχόμενων νέων ριζοσπαστικών ακροατηρίων, τον κατευνασμό του κινήματος και το καναλιζάρισμά του σε εκλογικούς δρόμους, την κατοχύρωση της κυριαρχίας τους στην Αριστερά, για να μπορούν ελεύθερα μετά να κάνουν παζάρια με την αστική τάξη και δυνάμεις προς τα δεξιά τους. 4) πάνε αριστερά μόνο υπό την πίεση που δέχονται από τα αριστερά τους (από τη βάση τους, από το κίνημα, από τις επαναστατικές οργανώσεις). Το ότι δεν αρκεί «η κίνηση της τάξης» για να μετατραπεί ο ρεφορμιστής ηγέτης σε αντικαπιταλιστή κι ο λαϊκός αγωνιστής σε συνειδητό μαχητή στρατευμένο στην ανατροπή του καπιταλισμού είναι ένας βασικός λόγος που η μαρξιστική κι επαναστατική παράδοση, η οικοδόμηση ανεξάρτητων επαναστατικών εργαλείων-οργανώσεων στην προοπτική και στη βάση επιδίωξης δημιουργίας ενός επαναστατικού κόμματος παραμένουν απαραίτητα μέσα για την παρέμβαση στο κίνημα.

Οι επαναστάτες πρέπει να έχουν καθαρό ότι αποτελούν αντίπαλο πολιτικό ρεύμα προς τους ρεφορμιστές, με διαφορετική στρατηγική που οδηγεί συνήθως και σε αποκλίνουσες τακτικές.

Ενώ σύντομες, τακτικές ή επιμέρους κοινές δράσεις με τμήματα της ρεφορμιστικής Αριστεράς είναι εφικτές, η επιδίωξη «αναμέτρησης» μεταξύ ρεφορμιστών και επαναστατικών οργανώσεων -για την αλλαγή των συσχετισμών υπέρ των δεύτερων- πρέπει να είναι μόνιμη. Οι επαναστάτες έχουν στόχο να κερδίσουν σε επιρροή και δύναμη τους ρεφορμιστές, αποδεικνύοντας ότι οι δικές τους ιδέες και πρακτικές είναι πιο χρήσιμες για να δικαιωθούν οι προσδοκίες των εργαζομένων που συνδιεκδικούνται στις κοινές δράσεις από τα δυο αντίπαλα πολιτικά ρεύματα. Οι επαναστάτες έχουν στόχο να πείσουν την πλειοψηφία του κόσμου (εντός κι εκτός πλατιών κομμάτων) ότι η στρατηγική των ρεφορμιστικών δυνάμεων είναι καταδικασμένη να οδηγεί τον κόσμο τους σε ήττες, προδοσίες και απογοητεύσεις, και ότι στην πραγματικότητα τα περισσότερα για τα οποία «αγωνίζονται» ή «υπόσχονται» οι ρεφορμιστές ηγέτες δεν τα εννοούν και δεν θα τα υλοποιήσουν, γιατί είναι αδύνατο να υλοποιηθούν στα πλαίσια του καπιταλισμού και μάλιστα στη φάση της παρακμής του.

Αυτός είναι ο λόγος που τα «πλατιά κόμματα» οδήγησαν σε ήττες, μαζική απογοήτευση και σε κρίση τόσο την Αριστερά γενικώς όσο και την επαναστατική Αριστερά ειδικώς. Αποδείχθηκε ξανά και ξανά ότι η συνοικοδόμηση πλατιών κομμάτων από μεριάς επαναστατών είναι απαράδεκτη, καθώς θέτει τους επαναστάτες στην υπηρεσία-ουρά του ρεφορμισμού. Οι ρεφορμιστές μπορεί να έχουν «ταξικές απόψεις» σε κάποια ζητήματα αλλά έχουν μια σειρά αστικές απόψεις σε άλλα ζητήματα οι οποίες αργά ή γρήγορα γίνονται κυρίαρχες, ανάλογα με τις πιέσεις που δέχονται από τμήματα της αστικής τάξης, εωσότου κάποια «στιγμή» περάσουν στο στρατόπεδο της αστικής τάξης (όπως έγινε με τον ΣΥΡΙΖΑ). Ο λόγος είναι ότι ναι μεν από τη μια μεριά δέχονται τις πιέσεις της αριστερής-εργατικής τους βάσης, αλλά από την άλλη καθορίζονται από τον στρατηγικό τους στόχο να συμμαχήσουν με την αστική τάξη και να διαχειριστούν τον καπιταλισμό. Μπορεί κάτω από την πίεση του κινήματος να στρίβουν για λόγους τακτικής αριστερά, αλλά όσο περισσότερο πλησιάζουν στην εξουσία δέχονται όλο και περισσότερο μόνο την «καθοδήγηση» του κεφαλαίου. Ακόμα και στις πιο αριστερές

εκδοχές του ρεφορμισμού, όταν αυτός έφτασε στην εξουσία, είδαμε κάθε είδους προδοσία των εργατικών συμφερόντων από τις «αριστερές κυβερνήσεις». Το δεδομένο ότι οι ρεφορμιστές θα βάλουν κάποια «στιγμή» τα αστικά συμφέροντα πάνω από τα εργατικά πρέπει να καθορίζει και την τακτική των επαναστατών.

Συνεπώς και σήμερα το καθήκον μας, παράλληλα με την οργάνωση της ενότητας στην δράση απέναντι στα μέτρα των καπιταλιστών, είναι η σκληρή (από άποψη περιεχομένου) ιδεολογική και πολιτική συζήτηση και αντιπαράθεση με το ρεφορμισμό, με στόχο την αλλαγή των συσχετισμών μέσα στην Αριστερά υπέρ των επαναστατικών οργανώσεων, με στόχο το επαναστατικό κόμμα.

Την «αριστερή εκδοχή» του πλατιού αντικαπιταλιστικού κόμματος την είδαμε στη Γαλλία, με την αυτοδιάλυση της τροτσκιστικής κομμουνιστικής LCR μέσα στο NPA. Το NPA διανύει εδώ και αρκετά χρόνια περίοδο κρίσης και ανυποληψίας, με αρκετά από τα εναπομείναντα στελέχη να αναγνωρίζουν το λάθος της αυτοδιάλυσης της LCR. Στην Αριστερά της Γαλλίας κυριαρχεί το «μετα-αριστερό» προσωπαγές σχήμα του Μελανσόν, ενώ το NPA και η επαναστατική Αριστερά δείχνουν ανήμπορες να βγουν από τα όρια της ανυποληψίας. Στην Ελλάδα ως τέτοιο εγχείρημα –και με παρόμοια αποτελέσματα– μπορεί να θεωρηθεί η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ένα εγχείρημα που γεννήθηκε κάτω από την πίεση του ΣΥΡΙΖΑ και πλέον θεωρείται θνησιγενές, με άλλες του συνιστώσες (και την πλειοψηφία των ανένταχτων) να έχουν αποχωρήσει, άλλες συνιστώσες να διερευνούν την δυνατότητα άλλου μετωπικού εγχειρήματος και την βασική του συνιστώσα (ΝΑΡ) να προσανατολίζεται στη δημιουργία νέου επαναστατικού κόμματος... Στην αριστερή εκδοχή τους τα πλατιά κόμματα σαφώς δεν αποδείχθηκαν εξίσου καταστροφικά για τους εργάτες, αφού άλλωστε ποτέ δεν κατάφεραν να παίξουν κεντρικό πολιτικό ρόλο, να δεθούν σοβαρά με σοβαρά τμήματα της αγωνιστικής πρωτοπορίας και να αποκτήσουν πανεθνική εμβέλεια. Οι δικές τους ευθύνες περιορίζονται στις λάθος τακτικές και στα συνήθως «αριστερά» λάθη (καταγγελιολογία, ηττοπάθεια, σεχταρισμός, μικροηγεμονισμός κλπ) και στην αδυναμία τους να δεθούν με τμήματα της πρωτοπορίας και της βάσης του (οργανωνένου και μη)

ρεφορμισμού, ώστε να καταφέρουν να αλλάξουν τους συσχετισμούς με τους ρεφορμιστές και να αποτρέψουν τις προδοσίες τους ή έστω να περιορίσουν τις καταστρεπτικές συνέπειες της προδοσίας.

Δυστυχώς τα συμπεράσματα που προέκυπταν στις αρχές του 2000 δεν αφομοιώθηκαν από αρκετές επαναστατικές οργανώσεις που ορκίζονταν στο Ενιαίο Μέτωπο και ξόρκιζαν την «ανασύνθεση» της Αριστεράς, με αποτέλεσμα να γλιστρήσουν στα ίδια δεξιόστροφα λάθη που λίγα χρόνια πριν καταδίκάζαν και την ιστορία να επαναληφθεί τραγικά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της εκφυλιστικής πορείας προς τα δεξιά πρόσφερε η ΔΕΑ στην Ελλάδα, με τη συμμετοχή της στον ΣΥΡΙΖΑ και έπειτα στη ΛΑΕ με όλο και περισσότερα χαρακτηριστικά αυτοδιάλυσης, πολιτικής ουράς υπό τον ρεφορμιστή «σύμμαχο» και ανασυνθετικών λογικών μέσα στα πλατιά κόμματα. Τελικά έφτασαν οι σύντροφοι-φισσες της ΔΕΑ να υπογράφουν κείμενα και «επισήμως» υπέρ της ανασύνθεσης της Αριστεράς... Άλλο παράδειγμα είναι οι Ισπανοί «Αντικαπιταλίστας» που ακολουθούν την εδώ και χρόνια πορεία των Podemos προς τα δεξιά (έχοντας μάλιστα αυτοδιαλυθεί «επισήμως» ως επαναστατική οργάνωση) εξακολουθώντας να βρίσκονται μέσα στο «πλατύ κόμμα» (ανεξαρτήτως του τι θα πράξουν όταν –πιθανότατα- σε λίγες εβδομάδες οι Podemos στηρίξουν κυβέρνηση σοσιαλνεοφιλελεύθερων στην Ισπανία). Τρίτο πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η ISO των ΗΠΑ, όπου εσφαλμένα προβαλλόταν η τακτική της ΔΕΑ ως πρότυπο, ακολούθησε όπως ήταν λογικό η “μετάφραση”-συγκεκριμενοποίηση της «τακτικής ΔΕΑ» από την πλειοψηφία των μελών της ISO στις αμερικανικές συνθήκες κι αναζητήθηκε ένας «αμερικανικός ΣΥΡΙΖΑ», μόλις αυτό έγινε εφικτό (ριζοσπαστικοποίηση τμήματος των Δημοκρατικών, άνοδος κινήματος, μαζικοποίηση των ρεφορμιστών των DSA). Έτσι, σε μια – δεξιότερη αλλά σίγουρα στο ίδιο πνεύμα λογική- προέκυψε η διάλυση της ISO και ο προσανατολισμός της «ανασύνθεσης» με τους DSA.

Η εξέλιξη αυτή με τη χρεοκοπία του ΣΥΡΙΖΑ ή των Podemos, αλλά και την αποτυχία των τακτικών των επαναστατικών οργανώσεων εντός τους, έρχεται να προστεθεί στη μακριά λίστα με τις

ήττες, τις χρεοκοπίες και τις εκφυλιστικές συνέπειες του ρεφορμισμού, που επαναφέρουν τη στρατηγική διάκριση “Ρεφορμισμός ή επανάσταση;” και καθιστά την επαναχάραξη μιας επαναστατικής στρατηγικής αναγκαία.

Ανάγκη για επαναπροσανατολισμό –προς το «πραγματικό Ενιαίο Μέτωπο»

Η κομμουνιστική στρατηγική και σήμερα βάζει το διπλό καθήκον ανεξάρτητης επαναστατικής οικοδόμησης-ενιαίου μετώπου. Το ενιαίο μέτωπο είναι η προσπάθεια να συγκεντρωθούν οι δυνάμεις για να δοθούν οι απαραίτητες -εδώ και τώρα- μάχες με το σύστημα. Κάθε απόρριψή του στα λόγια, αλλά κυρίως στην πράξη, όσο κι αν γίνεται με επικλήσεις ιδεολογικοπολιτικής καθαρότητας, στην πραγματικότητα αποτελεί δεξιά απόκλιση. Αναστέλλει τις μάχες για ένα απροσδιόριστο μέλλον (όπου οι “καθαρά επαναστατικές” πολιτικές δυνάμεις θα έχουν ενισχυθεί και θα μπορούν να καθορίσουν το κίνημα...) και παγιδεύει ένα πολύτιμο δυναμικό σε ρόλο παθητικό και προπαγανδιστικό, την ώρα που οι λαϊκές μάζες έχουν επείγουσα ανάγκη από οργανωτές της ευρύτερης δυνατής αντίστασης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της προσέγγισης είναι η στάση του ΚΚΕ.

Στην πραγματικότητα, η προσήλωση στην ανάγκη οικοδόμησης του επαναστατικού κόμματος συμπληρώνει την υποστήριξη της ενότητας δράσης και το αντίστροφο: Στην ενότητα δράσης πιέζει ‘αυθόρμητα’ η εργατική τάξη που αγωνίζεται ενάντια στον καπιταλισμό. Όμως ενότητα δράσης χωρίς κομμουνιστική προοπτική είτε θα ηττηθεί είτε θα οδηγήσει σε πρόσκαιρες κατακτήσεις θα ανατραπούν γρήγορα. Ενότητα δράσης χωρίς να γενικεύουν οι εργάτες και οι εργάτριες τα συμπεράσματα ενάντια στο σύστημα, χωρίς να εκπαιδεύονται ενάντια σε κάθε μορφή εκμετάλλευσης και καταπίεσης, χωρίς να κερδίζουν έδαφος οι κομμουνιστικές ιδέες στην εργατική τάξη σημαίνει ότι δεν δημιουργείται η απαραίτητη πολιτική «συσσώρευση» δυνάμεων για να δοθεί η επόμενη μάχη με καλύτερους όρους. Στην κοινή δράση οι κομμουνιστές δρουν ως οι

πιο αποτελεσματικοί οργανωτές της αντίστασης, σαν το τμήμα που προωθεί την μεγαλύτερη πολιτικοποίηση-γενίκευση κινήματος, στην κατεύθυνση ενοποίησης της τάξης μας σε (εθνικό και διεθνές επίπεδο) απέναντι στον (εθνικό και διεθνή) καπιταλισμό. που Το δίπολο Ενιαίο Μέτωπο-οικοδόμηση επαναστατικής οργάνωσης/οργανώσεων αποτελεί τη μέθοδο για το ξαναχτίσιμο της σχέσης ανάμεσα στις φυσικές πρωτοπορίες των υπαρκτών κοινωνικών αντιστάσεων και στον επαναστατικό μαρξισμό.

Το Ενιαίο Μέτωπο μπορεί να αφορά από το πιο μικρό κινηματικό καθήκον ως το κεντρικό πολιτικό. Όμως αυτό πρέπει να το κάνουμε με ένα συγκεκριμένο τρόπο: εμμένοντας στη διάκριση ρεφορμισμού – επανάστασης, παλεύοντας για να κερδίσουμε αγωνιστές στη σχέση με τον επαναστατικό μαρξισμό, χτίζοντας (στο μέτρο των δυνάμεών μας) μια ανεξάρτητη επαναστατική οργάνωση, που θα οργανώνει την αντίσταση σε επίπεδο κινήματος, γειτονιάς, εργασιακού χώρου, σχολής, σχολείου, πείθοντας τον κόσμο που την παρακολουθεί και δουλεύει μαζί της για την αξία της επαναστατικής οργάνωσης στην πράξη. Πείθοντας ότι οι επαναστατικές οργανώσεις είναι πιο χρήσιμες και αποτελεσματικές στο ΣΗΜΕΡΑ για να πετύχουμε επιμέρους ΝΙΚΕΣ από ότι οι «μεγάλοι» ρεφορμιστικοί σχηματισμοί που όμως δεν πιστεύουν στη δύναμη της εργατικής τάξης. Και μέσα από την επιβεβαίωση της χρησιμότητάς μας στη δράση, μπορούν να πείθονται ταχύτερα και και να στρατεύονται βαθύτερα οι σημερινοί αγωνιστές και αγωνίστριες, για την ανωτερότητα και της επαναστατικής θεωρίας και ιδεών, στον δρόμο για να χτίσουμε ένα επαναστατικό κόμμα, για την την υπόθεση του διεθνούς σοσιαλισμού.

Είναι ο αναρχισμός η απάντηση στην κρίση της ρεφορμιστικής κι επαναστατικής Αριστεράς;

Αρκετοί νέοι και νέες σήμερα έλκονται από τον «αναρχισμό», όχι στη θεωρία όσο από την αίσθηση «ελευθερίας» που αποπνέει, ενώ

η έννοια «οργάνωση» αποπνέει περισσότερο «φυλακή».

Από τη μια μεριά, τα τείχη που χωρίζουν αναρχισμό από κομμουνισμό σήμερα δεν είναι τόσο μεγάλα όσο παλιότερα, ο ίδιος ο αναρχισμός απαρτίζεται από μια πανσπερμία ρευμάτων και ομάδων ενώ η εποχή έχει γεννήσει και χώρους-υβρίδια από τη σύνθεση των δυο ιδεολογιών. Πολλές αναρχικές ομάδες και χώροι λειτουργούν στην πράξη πολύ πιο «μπολσεβίκικα» από αρκετούς «κομμουνιστές» (στον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό για παράδειγμα, που σημαίνει «συζητάμε συλλογικά και δρούμε όλοι μαζί», οι αναρχικοί έχουν πολύ καλύτερες επιδόσεις από την επαναστατική Αριστερά...) ή πλέον πολλές αναρχικές ομάδες έχουν αναφορά στην εργατική τάξη, για παράδειγμα.

Από την άλλη μεριά όμως, είναι πολλά και μεγάλα τα πολιτικά προβλήματα-ανεπάρκειες του αναρχισμού, ενώ άλλες αναρχικές ομάδες λειτουργούν ή λύνουν τα προβλήματά τους με πολύ πιο «σταλινικό τρόπο». Η γενική απόρριψη της κεντρικής πολιτικής σκηνής ή/και των εκλογών αφήνει κενό στα «μεγάλα» πολιτικά ζητήματα και θέματα στρατηγικής που έρχονται να καλύψουν άλλες δυνάμεις. Δυσκολεύεται ή και αδιαφορεί να επηρεάσει μαζικά και να βάλει σε κίνηση ευρύτερες μερίδες κόσμου, και κυρίως στη μεγάλη πλειοψηφία του δεν φιλοδοξεί να συμβάλει στη συγκρότηση της τάξης με την παρέμβασή του, δεν έχει κέντρο δράσης του τους μαζικούς χώρους ζωής κι εργασίας... Η γενική προπαγανδιστική καταγγελία του καπιταλισμού/αφεντικών/τραπεζών κλπ, οι «συμβολικές κινήσεις βίας», το γεγονός ότι –συνήθως– δεν ξεκινάει από τις σημερινό επίπεδο συνείδησης των απλών ανθρώπων είναι χαρακτηριστικά που πολιτικά απομονώνουν τον αναρχισμό, και διευκολύνουν την υπαγωγή του στο στόχαστρο των δυνάμεων καταστολής. Κατά τα άλλα η –θεωρητική– απόρριψη της επαναστατικής οργάνωσης-κόμματος (λέμε θεωρητικά γιατί στην πράξη κανονικές «οργανώσεις» είναι συνήθως οι αναρχικές ομάδες) σημαίνει ότι ο αναρχισμός απορρίπτει την ανάγκη να δράσει η εργατική τάξη ενιαία και συντονισμένα απέναντι στην κρατική βία. Όμως η ιστορία δείχνει ότι δεν αρκεί η αυθόρμητη έκρηξη και η άγρια εξέγερση για να γκρεμιστεί ο καπιταλισμός,

ότι η εργατική τάξη μπορεί να φτάσει μέχρι τα «εργατικά συμβούλια» και τη δυαδική εξουσία αλλά αυτά δεν γκρεμίζουν από μόνα τους τον καπιταλισμό, ότι οι εργάτες δέχονται την βία και επίδραση του συστήματος και κάποια στιγμή η επαναστατικότητά τους υποχωρεί. Τα εργατικά συμβούλια φτάνουν μέχρι την απειλή του καπιταλισμού αλλά έχουν ταυτόχρονα όριο τους τη συνύπαρξη μαζί του και όχι την ανατροπή του. Έχει διαφανεί ιστορικά ότι οι πρωτοπόροι εργάτες-τριες πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους έναν «μηχανισμό» που θα σπρώχνει προς τα μπρος και θα δυσκολεύει τις υποχωρήσεις, θα θέτει την πολιτική προοπτική του σοσιαλισμού και της εργατικής εξουσίας, θα επιδιώκει να κερδίσει μαζί του την υπόλοιπη εργατιά και τα ενδιάμεσα στρώματα. Ότι θα πρέπει να διαθέτουν ένα σχέδιο για να αντιμετωπίσουν την κρατική βία, να περάσουν σε μέτρα καταστολής-διάλυσης του κράτους και αντικατάστασης των θεσμών του με δομές εργατικής εξουσίας, δημοκρατίας και ελέγχου, να περάσει σε διεθνιστική «εξωτερική πολιτική» και μέτρα διεθνοποίησης της επανάστασης κλπ. Αυτά δεν μπορούν να γίνουν χωρίς επαναστατικό κόμμα.

Δυστυχώς η επαναστατική Αριστερά έχει συκοφαντήσει με τα λάθη της ακόμα περισσότερο την έννοια της «επαναστατικής», την έννοια της οργάνωσης, την έννοια του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, την έννοια της κεντρικής επιτροπής (ως μια κάστα γραφειοκρατών, ενδεχομένως και πληρωμένων)... Κι ακόμα βασικότερο: η επαναστατική Αριστερά παρουσιάζεται συνήθως να έχει «ξεχάσει» τις μεθόδους χτισίματος σε εργατικούς χώρους και οργάνωσης της αντίστασης κι έχει μετατραπεί σε προπαγανδιστή (πυρήνες, εφημερίδα, σποραδικές εμφανίσεις σε κεντρικές διαδηλώσεις, αυτά). Εδώ πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι τουλάχιστον οι αναρχικοί πολύ συχνά επιδεικνύοντας καλύτερα αντανakλαστικά όταν υπάρχει ανάγκη «άμεσης δράσης», αναλαμβάνοντας οργανωτικά πχ μεγάλο κομμάτι του αντιφασιστικού ή αντικατασταλτικού αγώνα, την ανθρωπιστική-κοινωνική αλληλεγγύη μέσα από τα διάφορα στέκια κλπ. Μπορεί η παρέμβασή τους να έχει συγκεκριμένα όρια, αλλά συνήθως φαντάζουν ως πιο αποτελεσματικοί οργανωτές της αντίστασης, ακριβώς επειδή η

επαναστατική Αριστερά έχει μείνει πολύ πίσω.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα για τις αδυναμίες του αναρχικού ρεύματος είναι η εξέγερση του Δεκέμβρη του 2008. Ένα κίνημα στο οποίο διάφορες εκδοχές του αναρχισμού ηγεμόνευσαν και του έδωσαν πολλά από τα χαρακτηριστικά τους, καθόρισαν όμως και τα όρια και τις αδυναμίες του- την αδυναμία να γίνει η εξέγερση υπόθεση του εργατικού κινήματος και μιας κοινωνίας σε δράση. Τότε το αναρχικό κίνημα γνώρισε πιθανότατα την καλύτερη στιγμή του και τη μεγαλύτερη ανάπτυξή του στην Ελλάδα. Σήμερα, ωστόσο, βρίσκεται αρκετά πίσω και από το σημείο που βρισκόταν πριν το 2008.

Εν ολίγοις, η Αναρχία δεν βρίσκεται σε άνθιση, βιώνει τη δική της κρίση και αδιέξοδα- αλλά επιβιώνει γιατί η ρεφορμιστική και επαναστατική Αριστερά είναι σε ίδια και χειρότερη κατάσταση.

Έχει ξοφλήσει σήμερα η έννοια της επαναστατικής οργάνωσης;

Σήμερα οι επαναστατικές οργανώσεις βρίσκονται σε μια από τις αδύναμες ιστορικά στιγμές τους από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα κι έπειτα... Μπορεί να αναρωτηθεί κανείς εύλογα για τη ματαιότητα μιας τέτοιας προσπάθειας. Οι απανωτές αποτυχίες επαναστατών και ρεφορμιστών και οι διαδοχικές ήττες έχουν απαξιώσει ακόμα περισσότερο βασικές έννοιες όπως την έννοια της «οργάνωσης»: συνδικαλιστικής, πολιτικής, κομματικής κλπ.

Στη πλειοψηφία της εργατικής τάξης και της πρωτοπορίας της βαραίνουν οι απανωτές ήττες. Όσον αφορά την Ελλάδα, πρόσφατα ο κόσμος του κινήματος έχασε τη μάχη των πλατειών και των απεργιών (2010-2012) κι έπειτα είδε την «κωλοτούμπα» του κόμματος που πλειοψηφικά αναγνώριζε ως ηγέτη. Είναι λογικό να διαπερνάται ακόμα περισσότερο από ρεφορμιστικές ή και συντηρητικές ιδέες, έχοντας στο μυαλό της ακόμα πιο απαξιωμένες τις έννοιες «αγώνας», «απεργία», «διαδήλωση».

Κάποιοι περιμένανε ότι μετά την «προδοσία» ο κόσμος θα σπεύσει να βγάλει ρηξιακά και επαναστατικά συμπεράσματα και να οργανωθεί σε αριστερές αντιμνημονιακές δυνάμεις και κομμουνιστικές οργανώσεις. Έπεσαν έξω γιατί η Αριστερά με τον ένα ή τον άλλο τρόπο δεν μπόρεσε ούτε στην πράξη να αποδείξει ότι είναι καλύτερος οργανωτής της αντίστασης ούτε (μέσα από την πράξη) να ξεσκεπάσει την απάτη του ρεφορμισμού. Την εργατική τάξη σήμερα την χαρακτηρίζει ηττοπάθεια, εκλογικισμός, η αίσθηση «τίποτα δεν μπορούμε να αλλάξουμε-δεν υπάρχει εναλλακτική». Η ταξική πάλη βρίσκεται στο ναδίρ και μας κυβερνά με μνημόνια η κυβέρνηση ενός κόμματος που δηλώνει και ήταν κάποτε αριστερό. Η εναπομείνασα ρεφορμιστική Αριστερά παραπαίει (όταν δεν κάνει εθνικιστική κριτική στην κυβέρνηση). Οι περισσότεροι λοιπόν πολιτικοποιημένοι και κινηματικοί άνθρωποι δηλώνουν απογοητευμένοι, επιστρέφουν στην ιδιώτευση. Αυτή η παθητικοποίηση και απαξίωση μεταφέρονται και στη νέα γενιά, που όλο και περισσότερο δηλώνει πως «δεν ασχολούμαι με την πολιτική», παρά τη διάχυτη οργή και ριζοσπαστικοποίηση.

Κι όμως, πρέπει να επιμείνουμε πως η έννοια της επαναστατικής οργάνωσης παραμένει αναντικατάστατη τόσο για το κίνημα και την τακτική της εδώ-και-τώρα αντίστασης όσο και για τη στρατηγική της επανάστασης, ενώ είναι απαραίτητη και για τους ανένταχτους αγωνιστές-τριες. Μια βασική εμπειρία, κυρίως με αρνητικό τρόπο, επιβεβαιώθηκε ξανά και ξανά στα μεγάλα κινήματα και συνεχίζει να επιβεβαιώνεται μέχρι σήμερα: οι ιδέες χρειάζονται οργανώσεις για να τις στηρίζουν ή αλλιώς τα μεγέθη παίζουν ρόλο. Η επαναστατική Αριστερά έπαιξε πολιτικό ρόλο πολύ μεγαλύτερο από τα οργανωτικά κιλά της στο Πολυτεχνείο του '73, στο φοιτητικό κίνημα του '79 ενάντια στον νόμο 815, στις νικηφόρες καταλήψεις του 2006-2007, στις μεγάλες αντιπολεμικές και αντιρατσιστικές-αντιφασιστικές μάχες των δυο τελευταίων δεκαετιών... Δεν πρέπει να απορρίψουμε γενικά την έννοια της Οργάνωσης επειδή μέχρι σήμερα βιώσαμε την αποτυχημένη κατάληξή τους, δεν πρέπει να πετάξουμε «το μωρό μαζί με τα βρωμόνερα», αλλά πρέπει να προσπαθήσουμε για να μην αποτύχουμε και πάλι.

Είναι ακριβώς για τον ίδιο λόγο που δεν απορρίπτουμε τη στρατηγική της εργατικής επανάστασης, παρόλο που γνώρισε δεκάδες ήττες από την Παρισινή Κομμούνα κι έπειτα (με μια μόνο νίκη που αποδείχθηκε εξαιρετικά βραχύβια και «πύρρειος» στη Ρωσία).

Υπό το βάρος των αποτυχιών και των απογοητεύσεων, σήμερα μάλλον η μεγαλύτερη τάση των αγωνιστ(ρι)ών είναι να δηλώνουν «ανένταχτοι». Και γιατί όχι;-θα ρωτήσει εύλογα κάποιος. Γιατί η στράτευση σε επαναστατική οργάνωση –υπό προϋποθέσεις- μπορεί να ανυψώσει πολιτικά, ιδεολογικά, ηθικά και κοινωνικά τόσο τον ανένταχτο-η όσο και την ίδια την οργάνωση, είναι η απάντηση.

Οι ανένταχτοι αγωνιστές και αγωνίστριες δεν καταπιάνονται με την οργάνωση της αντίστασης με συστηματικό τρόπο και συνήθως αποσύρονται-παθητικοποιούνται όταν το κίνημα βρίσκεται σε ύφεση. Η έλλειψη συστηματικότητας τους οδηγεί σε αποσπασματική πολιτικοποίηση και αυτή με τη σειρά της σε αποσπασματική σχέση με το κίνημα αντίστασης. Πολύ περισσότερο οι «ανένταχτοι» δεν είναι σε θέση να κάνουν την κοπιαστική συλλογική δουλειά στη μελέτη της θεωρίας και της ιστορίας, ή τον συστηματικό απολογισμό της παρέμβασης, τον τρόπο διάδοσης μιας πετυχημένης παρέμβασης και τις πιθανές βελτιώσεις-διορθώσεις σε επόμενες μάχες ή τη συζήτηση και τον σχεδιασμό για το πώς θα προσεγγίσουν τις υπόλοιπες πρωτοπορίες στον χώρο τους κλπ. Ο συνδυασμός παρεμβάσεων, η αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπων με κοινές εμπειρίες και γενικό σχέδιο, η συλλογική επεξεργασία κι αλληλεπίδραση, η εκπαίδευση στη δημοκρατία, η μεταφορά των εμπειριών-μνημών από τις καλύτερες στιγμές της ταξικής πάλης είναι πράγματα που μπορεί να πάρει κανείς σήμερα από μια κομμουνιστική οργάνωση, έστω και μικρή, δεν μπορεί όμως να τα βιώσει ως «ανένταχτος-η». Όλα τα παραπάνω είναι κάποια στοιχεία που θα μπορούσε να προσφέρει θεωρητικά μια οργάνωση έναν ανένταχτο αγωνιστή-αγωνίστρια -ώστε να αξίζει να οργανωθεί. Το «θεωρητικά» σημαίνει ότι μένει να αποδειχθούν στην πράξη, κι ότι δυστυχώς έως σήμερα οι αγωνιστές-τριες είδαν κατά κύριο λόγο «λάθος δείγματα γραφής».

Μια σύγχρονη επαναστατική οργάνωση πρέπει να πείθει πολιτικά-ιδεολογικά-θεωρητικά. Να πείθει ότι εκπαιδεύει και αυτο-εκπαιδεύεται. Να πείθει ότι εκπαιδεύει στην σωστή κατεύθυνση, δηλαδή ότι αυτά που λέει βοηθούν στην ερμηνεία της πραγματικότητας κι επιβεβαιώνονται από την πραγματικότητα. Να δημιουργεί χειροπιαστά παραδείγματα χρησιμότητάς της στην ταξική πάλη, να εφαρμόζει τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό με το πραγματικό του νόημα, και μάλιστα με μεγαλύτερη έμφαση στο σκέλος της δημοκρατίας, όπου συναντήθηκαν κατά βάση σοβαρές στρεβλώσεις.

Η κομμουνιστική οργάνωση, παράδοση και παρέμβαση έχει στόχο να συνειδητοποιήσουν οι εργάτες και γενικά οι «από κάτω» ότι οι ίδιοι έχουν τη δύναμη να πάρουν στα χέρια τους την κοινωνία και να την αλλάξουν, αφού ανατρέψουν τον καπιταλισμό, το κράτος και την εξουσία των αφεντικών, ότι ο κόσμος δεν μπορεί να αλλάξει κάποιους σωτήρες που ψηφίζονται κάθε 4 χρόνια. Να πειστούν μέσα από την εμπειρία τους οι εργάτ(ρι)ες για την ανωτερότητα των επαναστατικών ιδεών και οργάνωσης, μέσα από την παρέμβαση στις καθημερινές κοινωνικές αντιστάσεις. Στόχος είναι η όλο και μεγαλύτερη απήχηση και υλική δύναμη μέσα από τις μικρές μάχες στο εργατικό και λαϊκό κίνημα, ώστε να παίζουμε όλο και πιο καθοριστικό ρόλο σε όλο και ευρύτερης κλίμακας αμυντικές μάχες για το ψωμί και τα τριαντάφυλλα. Αλλά και να αποκτήσουμε σε αυτή τη διαδρομή εκείνη την κρίσιμη μάζα που απαιτείται στην επανάσταση, όταν αυτή ξεσπάσει, για να ανατραπεί ο καπιταλισμός, και μάλιστα σε διεθνή κλίμακα.

Σήμερα μπορεί να φαντάζει ότι βρισκόμαστε σε μια παρατεταμένη κινηματική άμπωτη που θα κρατήσει αρκετά ακόμα, αλλά οφείλουμε να κινούμαστε σαν να βρισκόμαστε στη νηνεμία πριν από μια καταιγίδα που θα ξεσπάσει σύντομα. Η ταξική ειρήνη δεν κράτησε ποτέ για πάντα-πόσο μάλλον σήμερα σε ένα περιβάλλον λιτότητας, πολέμων, εξοπλισμών, εθνικισμών, αναμονής για υποτροπή της διεθνούς οικονομικής κρίσης... Ούτε το 2008 ούτε το 2010-2012 περιμέναμε να γίνουν τα ρυάκια χείμαρρος αλλά έγιναν. Από αυτά η επαναστατική Αριστερά δεν κεφαλαιοποίησε τίποτα-μάλλον έχασε

κινόλας. Ωστόσο τέτοιες στιγμές επωάζονται και θα ξανάρθουν. Κι αν δεν υπάρχουν ισχυρές επαναστατικές οργανώσεις, το κενό θα το καλύψουν οι ρεφορμιστικές, οι αμιγώς αστικές και οι υπεραντιδραστικές ακροδεξιές ιδέες κι οργανώσεις πηγαίνοντάς μας ακόμα πιο πίσω. Δεν έχουμε επιλογή λοιπόν, η ταξική πάλη θέτει καθήκοντα. Η σημερινή περίοδος έχει χαρακτήρα προεργασίας, και το στοίχημα είναι το πώς οι επόμενες μαζικές «εκρήξεις» θα είναι νικηφόρες. Εργάτες, άνεργες, νεολαία, ας οργανωθούμε και ας καταπιαστούμε με το σχέδιο νίκης.